

עפ 5770/24 - טלולה ריי קומסיי נ' מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

ע"פ 5770/24

לפני: כבוד השופט יוסף אלרון כבוד השופט אלכס שטיין
כבוד השופטת גילה כנפי-שטייניץ

המערערת: טלולה ריי קומסיי
נגד

המשיבה: מדינת ישראל
ערעור על הכרעת דינו וגזר דינו של בית המשפט
המחוזי בתל אביב-יפו (השופט ש' מלמד) ב-ת"פ
30635-06-22 מהימים 12.2.2024
ו-4.6.2024, בהתאמה
ה' באב התשפ"ה (30.7.2025)
בשם המערערת: עו"ד ; עו"ד ;
עו"ד
בשם המשיבה: עו"ד עילית מידן

פסק-דין
השופט יוסף אלרון:

המערערת הורשעה, לצד נאשמת נוספת, בעבירה של התעללות בחסר ישע על-ידי אחראי, לפי סעיף 368 סיפה לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: החוק); ונגזר עליה עונש של 9 חודשי מאסר בפועל, לריצוי בדרך של עבודות שירות, לצד ענישה נלווית.

הערעור שהוגש הופנה כלפי הכרעת הדין וגזר הדין.

המערערת חזרה בה, בהמלצתנו, מהשגותיה על הכרעת הדין והותירה את ערעורה על גזר הדין. על כן עלינו להכריע בטענותיה ביחס לחומרת העונש שהושת עליה בלבד.

תמצית כתב האישום המתוקן

1. באירוע מושא כתב האישום המתוקן מעורבות שלוש נשים - אוליאנה דרייזיס (להלן: אוליאנה), המערערת ועל לאה לבין (להלן: יעל). האירוע התרחש במרכז יום טיפולי-סיעודי לאנשים בעלי מוגבלות שכלית-תפקודית, בתפקוד טיפולי סיעודי (להלן: המרכז). שלוש הנשים עבדו במרכז כמטפלות ומדריכות.

קורבן העבירה - א' (להלן: א') יליד שנת 1993, הוא חולה סיעודי הסובל מעיוורון, שיתוק מוחין קשה, אפילפסיה, אינו שולט בסוגריו, מרותק לכסא גלגלים ואינו מסוגל לבטא את עצמו. בהתאם, הוא נזקק למטפל במשך כל שעות היממה ומוגדר כנכה 100% לצמיתות.

ביום האירוע, ה-8.1.2021, הובא א' בשעת בוקר לחצר המרכז, כשהוא ישוב על כיסא גלגלים, בעקבות צעקות רמות שהשמיע. מספר דקות לאחר מכן, אוליאנה הגיעה לשם בעודה מחזיקה נייר. היא גלגלה אותו לכדור נייר, שאותו הכניסה לפיו של הקורבן. אז, עזבה את המקום בריצה. א' ניסה לפלוט את כדור הנייר ובשל מוגבלותו הצליח בכך רק בחלוף שניות ארוכות.

בשלב זה, אוליאנה שבה למקום, נטלה את כדור הנייר האמור, ושבה ודחפה אותו לפיו של א'. הפעם, הוסיפה להחזיק את הכדור בפיו באמצעות ידה על מנת למנוע ממנו את האפשרות להוציא את הנייר או לצעוק. א' המשיך להניד את ראשו בחוסר נוחות והזיז את עיניו, ואילו אוליאנה רקדה בעודה חוסמת את פיו באמצעות ידה.

כעבור זמן מה, המערערת הגיעה למקום, שוחחה עם אוליאנה וצחקה עמה. כל זאת, בעוד אוליאנה ממשיכה להחזיק את כדור הנייר בפיו של א'. בהמשך, עזבה את החצר, והמערערת נותרה לבדה עם א' כשכדור הנייר בפיו. בשלב זה, נטלה את מכשיר הטלפון הסלולרי שלה וצילמה אותו במצבו זה. מיד לאחר מכן, אוליאנה שבה לחצר כשבידה נייר דבק, חתכה ממנו חתיכות והדביקה אותן משני צידי פיו של א', תוך שהיא סותמת באמצעותן את פיו, כשהכדור עדיין נמצא בתוכו. המערערת תיעדה זאת באמצעות הטלפון הסלולרי ואוליאנה עזבה את המקום.

בסמוך לאחר מכן, המערערת הידקה את חתיכות הדבק אל פניו של א'. אוליאנה שבה לחצר ותיעדה אף היא את א' באמצעות הטלפון הסלולרי שלה. בשלב מסוים, כאשר השתחררו חתיכות נייר הדבק מפיו של א', אוליאנה שבה והידקה אותן. כעבור פרק זמן קצר, הצטרפו יעל והמערערת לאוליאנה והן שוחחו ביניהן עד שיעל הוציאה את הכדור מפיו של א'.

בחלוף מספר דקות, המערערת שבה לחצר, נטלה נייר אחר והכניסה אותו לפיו של א', כשהיא אוחזת בנייר כדי למנוע ממנו להוציאו. אז, גלגלה את הנייר למעין כדור ושבה והכניסה אותו לפיו. כל זאת, בעודו מנסה להוציאו באמצעות ידו ותנועות ראש.

עוד כמפורט בכתב האישום המתוקן, המערערת הוציאה את כדור הנייר מפיו של א' ועזבה את המקום. בחלוף מספר דקות, אוליאנה שבה למקום. בידה האחת אחזה בראשו של א' ובידה השנייה חסמה את פיו. בכך, מנעה ממנו כל תזוזה בראשו וחסמה את נתיב האוויר דרך פיו במשך דקה ארוכה, עד אשר הסירה את ידה. בשלב זה, הצטרפה המערערת למקום, וכאשר אוליאנה ראתה אותה הניחה בחוזקה את ידה על פיו של א' וחסמה אותו. כאשר הגיעה למקום יעל, אוליאנה המשיכה לחסום את פיו של א' לסירוגין, וניגבה את ידה על בגדיו. לאחר מספר דקות נוספות, בעוד המערערת שוהה עם א', הניחה את ידה על פיו וחסמה אותו.

2. בגין זאת, יוחסו למערערת ולאוליאנה עבירה של התעללות בחסר ישע על ידי אחראי, לפי סעיף 368ג סיפה לחוק.

קביעות בית המשפט המחוזי

3. במסגרת הכרעת דין מפורטת, בית המשפט המחוזי הרשיע את המערערת ואוליאנה במיוחס להן. לא ארחיב בתיאור קביעותיו, מאחר שהמערערת חזרה בה מהערעור על הכרעת הדין כאמור. אציין כי הואיל והאירוע המתואר תועד במצלמות אבטחה, טענות המערערת נסובו בעיקרן על הצגת פרשנות חלופית לאירוע; טענה להעדר יסוד נפשי; וטענה לקיומה של הגנה מן הצדק של אכיפה בררנית מאחר שלא הוגש כתב אישום נגד יעל. טענות אלו נדחו באופן מנומק ומשכנע, ולא בכדי המלצנו לבא-כוח המערערת שלא לעמוד על טענותיו כלפי הכרעת הדין.

אקדים ואומר, כי האירוע המתואר בכתב האישום תועד במצלמות אבטחה. צפינו בתיעוד, והוא מטלטל ומעורר זעזוע.

4. בית המשפט המחוזי התייחס בגזר הדין לערכים המוגנים הרלוונטיים לעבירה שבה המערערת הורשעה, תוך שהודגשו זהות ומאפייני קורבן העבירה - נכה 100% עם מוגבלות קשה ביותר. עוד הובאו פסקי דין מהם ניתן ללמוד, לשיטתו, על העונש הראוי בנסיבות המקרה. בית המשפט המחוזי דן בחוות הדעת הפסיכיאטריות בעניינה של המערערת ובמסמכים רפואיים נוספים. לאחר זאת, קבע כי היא אינה עומדת ברף הנדרש על מנת להוכיח כי מצבה הנפשי מהווה נסיבה מקלה ואף לא מתקיים מצב של "קרבה לסייג" כנטען.

בית המשפט המחוזי הוסיף ותיאר את נסיבות ביצוע העבירה - ובכלל זה כי עיקר הנזק שנגרם הוא בעצם השפלת הקורבן, הפגיעה הרגשית במשפחתו והפגיעה באמון משפחתו והציבור בכללותו במערכות הטיפול הסיעודי; ציין כי מדובר בחוסר הרגישות לצד "קור הרוח הגובל בהתאכזרות לחסר ישע"; וקבע כי מתחם העונש ההולם הוא עונש מאסר בטווח של 9 עד 18 חודשים.

בגדרי מתחם זה, בית המשפט המחוזי ציין את גילה הצעיר של המערערת והפגיעה התעסוקתית שתיגרם לה; אך גם את העדר נטילת האחריות מצדה, האופן בו מזערה את חומרת מעשיה ואת הימנעותה מלנסות לפעול לתיקון תוצאות המעשים. כמו כן, הוזכר כי המערערת היא עולה חדשה אשר ביצעה את המעשים בתקופת הסגרים שננקטו במהלך מגפת ה"קורונה", כך שהיא נאלצה להתפרנס בתור מטפלת כאמור, בהעדר הכשרה מתאימה לכך. עוד צוין, כי מדובר היה באירוע ממוקד ולא בתופעה חוזרת וכן כי המערערת נעדרת עבר פלילי.

5. מכלל שיקולים אלו, נגזר על המערערת עונש של 9 חודשי מאסר בפועל, לריצוי במסגרת עבודות שירות; 9 חודשי מאסר על תנאי, לבל תעבור את העבירה שבה הורשעה, למשך 3 שנים; וכן תשלום פיצוי לקורבן על סך 5,000 ש"ח. עונש זהה הושת על אוליאנה.

תמצית טענות הצדדים בערעור על גזר הדין

6. לטענת המערערת, ראוי היה לגזור עליה עונש מקל יותר מעונשה של אוליאנה, בשים לב לפער בין חלקן באירוע. כמו כן, נדרש היה להעניק משקל משמעותי יותר לכך שהמערערת עלתה לישראל בגפה והיא נעדרת עבר פלילי וכן למצבה הנפשי בעת ביצוע המעשים. כן נטען, כי המערערת פוסעת בדרך שיקומית אשר הפסקתה לצורך ביצוע עבודות השירות תשבשה לחלוטין.

7. מנגד, המשיבה סבורה כי העונש שהושת על המערערת ראוי בנסיבות העניין. זאת, בהתחשב באופן המבזה והמשפיל שבו נהגה כלפי א' תוך ניצול פערי הכוחות בינם. הודגש, כי בית המשפט המחוזי לא מצא את התנהגותה שונה באופן מהותי מהתנהגותה של אוליאנה, וכי לא "נגררה" אחריה, אלא פעלה במודעות וביוזמתה תוך שהיא חוזרת על המעשים. כן נטען, כי בית המשפט התחשב בכלל השיקולים המקלים ודחה באופן מנומק את טענתה ל"קרבה לסייג" לאחריות פלילית.

דין והכרעה

8. הערעור על העונש שלפנינו, הוא מבין אותם מקרים שבהם היושב בדין מוצא עצמו מסתייג משתי העמדות שהוצגו לפניו - איני מקבל את עמדת המערערת, מאחר שהעונש שהושת עליה אינו חמור

כלל ומשכך בוודאי שאין כל הצדקה להקל בו; ואולם גם עמדת המדינה, אשר טענה כי מדובר בעונש "ראוי בנסיבות העניין" אינה מקובלת עליו כלל. העונש שנגזר על המערערת מקל עמה באופן קיצוני ביותר, אין בו כדי לבטא את חומרת הסלידה מהמעשים והוא אינו עולה בקנה אחד עם העקרון המנחה בענישה - עקרון ההלימה (סעיף 40ב לחוק). אף לא קרוב לכך. מן הראוי היה להחמיר עמה פי כמה וכמה.

9. המערערת, מטפלת כהגדרת תפקידה, ניצבה אל מול אדם חסר אונים לחלוטין הנתון לחסדיה - מי שאין לו יכולת פיזית ממשית להתנגד למעשיה - נהגה ברשעות של ממש והפגינה ערלות לב. קשה לדמין את תחושתו הקשה של א' בנסיבות אלה של דחיפת כדור הנייר אל פיו והידוקו בדבק. אומללותו של א', אשר אינו יודע את נפשו במצב זה, זועקת לעין המתבונן בסרטון. במסגרת אירוע מתמשך, המערערת השפילה את א' עד דק ורמסה את כבודו מבלי להראות ולו טיפת חמלה. גם כאשר ניסה בכוחותיו הדלים לחלץ עצמו, במאמצו להוציא מפיו את כדור הנייר שהמערערת ואוליאנה החדירו לו, המערערת לא התעשתה וחדלה מן המעשים.

10. אירוע זה השיבני באחת למקרה אחר, מלפני כ-25 שנה, בו מצאה ילדה צעירה בעלת מוגבלויות את מותה, וביחס אליו ציינתי: "לפנינו פגיעה קשה וחמורה בילדה מוגבלת אשר המונח 'חסרת ישע' לגביה מקבל את מלוא ביטוי והתגלמותו בילדה אומללה זו, אשר מעת יציאתה לאור העולם חשך עליה עולמה כתוצאה ממוגבלות הגוף עמה נולדה" (חס"מ (חי') 18/99 חקירת סיבת מוות (קטינה) 145, 174 (1999). עם זאת אדגיש, כי איני משווה בין חומרת תוצאת המעשים ודבריי מתייחסים למוגבלות קורבן העבירה אשר אף הוא פקח את עיניו לעולם אשר חשך עליו. שהרי באופן דומה, מוגבלותו הקשה של א' הותירה אותו לחסדי המערערת וחברתה לכתב האישום.

צפייה בתיעוד המעשים של המערערת וחברתה כלפיו היא חוויה קשה ומטלטלת בצורה יוצאת דופן. מסרטון זה זועק חוסר האונים של א', הניצב חסר יכולת להתמודד עם המערערת ואוליאנה. אלא שזעקתו נבלעה ולא חדרה לנפשן של השתיים. כפי שתיאר בית המשפט המחוזי, קולו של א' מהווה עבורו נתיב תקשורת אחד ויחיד עם העולם סביבו. נתיב זה נחסם ונאטם על ידי המערערת וחברתה דקות ארוכות.

אך לאחרונה ציינתי:

"החברה המודרנית, המעלה על נס את הטיפול באוכלוסיות החלשות והמוחלשות בקרבה, חייבת להשמיע מתוכה מסר בלתי מתפשר - מי שמנצל את כוחו ושליטתו על חסר הישע, עונשו יהיה חמור בהתאם. אין מדובר במס שפתיים - יש להביא את הדברים לידי ביטוי ישיר בקביעת חומרת העונש. למרבה הצער אנו נחשפים לאחרונה, יותר ויותר, להתנהלות אלימה כלפי חסר הישע בחברה הישראלית. בין אם בגני הילדים, בין אם בבתי האבות או במוסדות לבעלי מוגבלויות ותשושי נפש, ובין

אם בבתים הפרטיים של הנזקקים במצבם למטפלים. מדובר בתופעה בזוויה, מחרידה ומזעזעת. על אדם הפונה לתעסוקה בתחומים אלו להיות בעל לב רחב ומוטב שיראה באדם המטופל על ידו כבן משפחתו הקרוב, וכי ייגש לטפל בו באופן שיקל על מכאוביו ועל סבלו הקיים ממילא. מי שאינו מסוגל לכך שלא יעסוק במלאכת קודש זו. על כל אלו יש להוסיף את ערעור תחושת הביטחון של בני משפחות המטופלים המפקידים, הלכה למעשה, את יקיריהם בידי מטפלים אלו בין אם כיחידים (בבתיים) ובין אם במסגרות ומוסדות המטפלים באוכלוסייה חלשה זו של חסרי הישע" (ע"פ 1663/24 עליאן נ' מדינת ישראל, פסקה 22 (12.6.2025)).

משכך, אין ממש לטעמי בטיעונים מן הסוג אשר נטענו לפנינו בערעור זה, בדבר אי-התאמת המערערת למשרתה כמטפלת. מי שאין לו החמלה והרגישות הנדרשת לעבודה מורכבת זו עליו לפנות לעיסוק אחר. כך או אחרת, אין הדבר מצדיק הקלה בעונש. המערערת מבקשת להיבנות מטענותיה ביחס למצבה הנפשי, ואולם קביעותיו העובדתיות של בית המשפט המחוזי במישור זה מוצקות ואיתנות. ממילא, כל מורכבות שהיא במצבה הנפשי של המערערת באה לכדי ביטוי ממצה, ומעבר לכך, בעונש המקל עד מאוד שהושת עליה.

11. אף אין לקבל את טענת בא-כוח המערערת בדבר הבחנה נדרשת, לקולה, בין מעשיה של המערערת לבין מעשי אוליאנה. מעשי המערערת חמורים מאוד כשלעצמם. בהתחשב בהכרעת הדין ובקביעות העובדתיות של בית המשפט המחוזי, הניסיון למזערם אל מול חלקה של אוליאנה אינו משכנע ואין בו כדי להצדיק הקלה בעונשה של המערערת; עונש אשר ממילא כאמור רחוק מלשקף את חומרת מעשיה.

12. מכל האמור עולה מסקנה אחת ויחידה: תקלה נפלה תחת ידיו של בית המשפט המחוזי - מן הראוי היה כי המערערת, וחברתה, תרצנה עונש מאסר משמעותי של מספר שנות מאסר בפועל מאחורי סורג ובריא. לא היה מקום לקבוע מתחם ענישה כה מקל, וכמובן שלא היה כל מקום לגזור את עונשה בקצה התחתון של המתחם שנקבע, משל לזכותה ניצבות נסיבות מקלות באופן יוצא דופן (ראו והשוו: ע"פ 5832/24 מיזערו נ' מדינת ישראל, פסקה 14 (6.3.2025)). לא למותר להוסיף, כי בית המשפט המחוזי, במסגרת קביעת העונש בגדרי המתחם, ציין נימוקים לקולה ולחומרה. בכל זאת בחר, וגם בכך שגה לטעמי, למקם את עונשה בקצה קצהו התחתון של מתחם העונש ההולם אשר נקבע.

13. עלינו להשמיע מסר חד וברור - עונש של 9 חודשי מאסר בפועל לריצוי בדרך של עבודות שירות בגין מעשים שכאלו, אינו משקף את חומרת המעשים; את עוצמת הפגיעה בערכים המוגנים; או את המסר העונשי הנחרץ שצריך לצאת מידי בתי המשפט.

14. מאחר שלא הוגש ערעור מצד המדינה, ידינו כבולות במקרה זה על פי דין (ראו: סעיף 217 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982) ואין אנו יכולים להחמיר בעונשה של המערערת. אחרת, לא היה נגזר עליה עונש מאסר בפועל לריצוי בדרך של עבודות שירות, אלא עונש של 3 שנות מאסר מאחורי סורג ובריאח לפחות.

בנסיבות האמורות לעיל, מוטב היה שערעור זה לא היה מוגש, ומשהוגש אציע לחברי ולחברתי לדחותו בשתי ידיים.

יוסף אלרון
שופט

השופט אלכס שטיין:
אני מסכים.

אלכס שטיין
שופט

השופטת גילה כנפי-שטייניץ:
אני מסכימה.

גילה כנפי-שטייניץ
שופטת

הוחלט כאמור בפסק דינו של השופט יוסף אלרון.

המערערת תתייצב לתחילת ריצוי עבודות השירות ביום 7.9.2025 בשעה 8:00 במשרדי הממונה על עבודות השירות ביחידת ברקאי, שלוחת מרכז, רמלה.

ניתן היום, י"ז אב תשפ"ה (11 אוגוסט 2025).

גילה כנפי-שטייניץ
שופטת

אלכס שטיין
שופט

יוסף אלרון
שופט